

**D. DIONYSII // A RICKEL CARTHVSIANI, // de perfecto
mundi contemptu, // ut pius ita utilissimus heptalo- // gus**

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, Nov. 1530

Introductio scriptuarum, ex quibus elucescit qua[m] arcta fit via salutis.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55472)

DIONYSII CART.

ditissimi cibi & potus angustias, vt bestiã capi-
ant? Secari & vri se homines patiuntur, vt dolo-
res non æterni, sed aliquantulo diuturnioris hul-
ceris, acriorum dolor: p̄cio redimantur. Pro lan-
guida & incerta vltimæ atq; breuissime vitæ va-
catione immanissimis bellis miles atteritur. Plu-
ribus fortasse annis in laboribus inquietus, q̄ in
ocio quieturus. Sed in his om̄ibus qui hæc nõ a-
mant, eadem graua patiuntur. Qui v̄o amant,
eadem quidem, sed non graua pati videntur.
Omnia enim sæua & imania prorsus facila, &
prope nulla efficit amor. Multo ergo certius, feli-
cius, atq; virilius ad veram beatitudinem obti-
nendam in nobis faciat charitas: quod in illis ad
miseriam facit cupiditas. Facile toleretur a no-
bis quælibet aduersitas temporalis, vt æterna pœ-
na vitetur, æterna reges cõparetur. Non em̄ sunt
condignæ passionēs huius temporis ad futuram
gloriam, quæ reuelabitur in nobis, vt dicit Apo.
Non torpenti aut tepida mente, sed vere feruen-
ti ministremus deo altissimo: ne ipse nobis impro-
peret illud Apocal. Scio opera tua, quia nec cali-
dus es nec frigidus. Sed quia tepidus es: incipiam
te euomere de ore meo.

Rom. 8.

Apoc. 3.

Introductio scripturarum, ex quibus elu-
cescit, q̄ arcta sit via salutis.

Mar. 12.

Articulus sextus.

Diliges dominum deum tuum ex toto cor-
de tuo, & ex tota aia tua, & ex tota men-
te tua, & ex tota virtute tua. Hoc est pri-
mum mandatum. Hoc dei mandatũ omniũ mã-
datorũ finis est, ratio, atq; perfectio. Ad cuius p̄-
fectam impletionẽ, q̄tũ in hoc statu possibile est,
non solum cetera vniuersa mandata: sed cuncta
quocq;

quorū Christi euangelica ordinant̄ consilia. Porro mandatum hoc non nisi in patria omnino plenarie adimpletur. A religiosis vero quodammodo perfecte impletur, eo q̄ omnia illa q̄ diuinæ dilectionis affectum impediunt, abnegent & relinquant: quatenus soli deo iuxta professionis sugtenorem intenti sint. Ab omni demum viatore in tantum necesse est ipsum impleri, quatenus nihil cōtra aut supra deum diligat: in nullo nisi in deo finaliter conquiescat. Nunc autem de arcta via sal. dicta sunt plurima, patuitq̄ viam hanc esse diuinæ legis, seu præceptorum ac documētorum Christi custodiam. Nunc ergo paulisper pensandum est, quæ nam sint ardua ista Christi præcepta ac documenta, propter q̄r difficultatē ipsemet Christus differuit, viam quæ ducit ad vitam, esse tam arctam, portamq̄ angustam: spaciosam vero viam quæ ducit ad mortem & mortē æternam. Ecce saluator ait: Audistis quia dictum est *Mat. 7.* antiquis: Non occides. Ego aut̄ dico vobis: quia omnis qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio: qui autem dixerit fratri suo racha. i. vocem indignationis, aut vituperationis emisit: reus erit concilio. Qui autem dixerit fatue, reus erit gehennæ ignis, videlicet damnationis æternæ. Nonne arctum & metuendū est verbum hoc? Insuper ait: Audistis quia dictum est antiquis, Non periurabis. *Mat. 5.* Ego autem dico vobis, nō iurare omnino. Sit aut̄ sermo v̄r, est, est: non, non. Hinc & Iac. in sua ait epistola, Ante omnia fratres nolite iurare. *Iaco. 5.* *Mat. 7.* Ite ait salu. Ego dico vobis non resistere malo: sed si qs te percusserit in dexteram maxillam, p̄be ei & alteram. Et qui voluerit tecū iudicio cōtendere, & tunicā tuā tollere: dimitte ei et palliū.

D iij Diligite

DIONYSII CARTHV.

Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos, & orate pro persecutibus & calumniantibus vobis. Quid difficilius isto? Quem admodum enim amicum diligere naturalissimum facillimumque consistit, sic inimicum amare difficultimum est, secundum Hieronymum, & tamen necessarium est saluti. Imo qui unum hominem odit, nullum vere ac spiritualiter diligit, sed nec seipsum, nec deum: cum sit in peccato mortali. In super ait saluator: Si non dimiseritis hominibus peccata, nec pater vester coelestis dimittet vobis peccata vestra. Nolite thesaurizare in terra. Nolite solliciti esse in crastinum. Nolite iudicare, ut non iudicemini. Nolite putare quod veni pacem mittere in terram. Non veni pacem mittere, sed gladium. Veni enim separare filium a patre suo, & filiam a matre, & nurum a socru. Qui amat patrem vel matrem plus quam me, non est me dignus. Et qui non accipit crucem suam & sequitur me: non est me dignus. Regnum coelorum vim patitur, & violenti rapiunt illud. Omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines, reddent de eorum rationem in die iudicii. Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me. Qui enim voluerit animam suam salvam facere: perdet eam. Qui autem perdidit animam suam propter me: inueniet eam.

Vae illi per quem scandalum venit. Qui autem scandalizauerit unum de pusillis credentibus, expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo eius, & demergatur in profundum maris. Nisi conuersi fueritis, & efficiamini sicut paruuli: non intrabitis in regnum coelorum. Facilius est camelum per foramen acus transire, quam diuitem intrare

Hierony.

Mat. 6.

& 7.

Mat. 10.

Luc. 12.

Matth. 10.

Luc. 14.

Matth. 10.

Luc. 19.

Matth. 16,

Luc. 17.

intrare in regnum cœlorum. Quicumq; voluerit **Matth. 10**
inter vos maior esse, sit vester minister. Væ vo-
bis diuitibus, qui habetis nunc consolationē ve- **Luc. 6.**
stram. Væ vobis qui saturati estis, quia esurietis. **Ibī**
Væ vobis qui ridetis nunc, quia lugebitis & fleb.
Væ quum bene vobis dixerint homines omnes. **Ibī**
Quid vides festucam in oculo fratris tui; trabem **Ibī**
autem in oculo tuo non consideras? Dixit autem
Iesus ad quendam: Sequere me. Qui ait: Domi- **Matth. 8**
ne permitte mihi primum ire & sepelire patrem
meum. Dixitq; illi Iesus: Permite mortuos sepe- **Mat. 10**
lire mortuos suos. Nolite timere eos q corpus oc-
cidunt: animam autem nō possunt occidere. Sed
eum timete, qui potestatem habet corpus & ani-
mam mittere in gehennam. Stulte hac nocte ani- **Luc. 12.**
mam tuam repetent a te: quæ autem parasti, cu-
ius erunt? Sic est omnis qui thesaurizat, & nō est
in deo diues. Vendite quæ possidetis, & date ele- **Ibī**
mosynam. Nisi poenitentiam egeritis, omnes si- **13**
mul peribitis. Discedite a me omnes operarij ini- **13**
quitatis. Quum facis prandium aut cœnam, no- **14**
li vocare amicos tuos, neq; fratres, neque cogna-
tos, neq; vicinos diuites, ne forte te reinuitent, &
fiat tibi retributio. Sed quum facis conuiuium,
voca pauperes, debiles, claudos, & cæcos, & be-
atus eris. Si quis venit ad me, & nō odit patrem **14**
suum, & matrem, & uxorem, & filios, & fra- **Mat. 10**
tres suos, & sorores, adhuc & animam suā, non
potest meus esse discipulus. Et qui non renunciat **Lu. 14**
omnibus quæ possidet, non potest meus esse disci-
pulus. Quod hominibus altum est, abominatio
est apud deum. Quum feceritis omnia quæ præ- **16**
cepta sunt vobis, dicite: serui inutiles sumus, qđ **17**
debuius facere, fecimus. Omnis qui se exaltat, **14**

DIONYSII CARTHV.

humilabitur: & qui se humiliat, exaltabitur. Vi
 Luc. 21. dete ne grauentur corda v̄ra, crapula, et ebrieta
 Matth. 24 te, aut curis seculi huius. Ex his aduertere potes
 Mar. 13 charissime, q̄ vere angusta & arcta sit via salu
 Rom. 13. tis. Veruniñ eorum quæ dicta sunt, quædã perti
 nent ad præcepta, & ad illa omnes tenentur. Alia
 ad consilia, ad quæ religionem professi sunt obli
 gati. Præterea ex alijs scripturis idem ostēdit. Di
 Gal. quin. cit em̄ apost. Qui aut sunt Christi, carnem suã cru
 Roman. 13 cifixerunt cum vitijs & concupiscentijs. Ergo q̄
 1. Pet. 3 vitia & cōcupiscentias non extinguunt, nec cor
 pus suum castigant: ad Christum non pertinent.
 1. Timot. 5 Rursus, Vidua, inqt, quæ in delitijs viuit: viuēs
 mortua est. Viuens quidem vita nature: mortua
 est morte culpæ. Si ergo delitiose viuere, peccatū
 mortale est viduis: q̄to magis clericis, monachis
 atq; canonicis? Ad idē possent alia multa ad
 duci: sed ista sufficiant. Quæ quidem idcirco cō
 memorauī, vt ad timorem dei, ad cordis custodi
 am, ad diuinæ scripturæ diligentē aduerthen
 tiam te inducam: ne tibi de diuina misericordia
 inaniter blādiaris: neq; his qui spaciosam viam
 Ro. 8 ambulant, conformeris. Quia, vt ait Apostol. si
 2. Timot. 2 Christo compatimur, & conregnabimus. Si su
 Ro, primo stinemus, simul cum illo viuemus. Nonne iuxta
 Actu. 14 Apost. Per multas tribulationes oportet nos in
 trare in regnum dei? Sed verum est: non tamen
 Bernardus verificetur in te, quod ait Bernardus, Domine,
 multi volunt tecū regnare, sed non compati: vo
 lunt consequi, sed non sequi: volunt inuenire, sed
 non quærere. Itaque tribulationes pati non ter
 reamur, quum dicit Hieronymus, Nullus seruus
 Hieronym Christi est sine tribulatione. Si tribulationem non
 pateris: nondum Christianus esse cœpisti.

Quomo

Quomodo, non obstante quod arcta est
via salutis, nihilominus iugum Chri-
sti suave est, & onus eius leue.

Arti. VII.

Enite ad me omnes qui laboratis et
onerati estis, & ego reficiam vos.

Matth. 11.

Tollite iugum meum super vos: &
discite a me, quia mitis sum & hu-
milis corde. Iugum enim meum su-
aue est, & onus meum leue: Loquu-

tus est Christus yba hæc de seipso, Porro iugum
Christi aliud prorsus non est, nisi euangelica lex,
seu diuinorum custodia mandatorum: per quam
sub diuinæ uoluntatis obedientia ligamur ac de-
tinemur: atq; a seculari uita restringimur. Onus
vero saluatoris intelligi potest obseruantia con-
silliorum ipsius. De tali iugo scriptum est Treno,
tertio, Bonum est viro, quum portauerit iugum
ab adolescentia sua. Quod quidem reprobi a se
repellunt, iuxta illud Hieremiæ secundo, A secu-
lo cōfregisti iugum, & dixisti: non seruiam. Con-
stat itaque idem esse in re uiam arctam salutis,
& portam uitæ angustam, cum iugo Christi, &
onere eius. Si ergo uia salutis est arcta, & porta
uitæ angusta: quomodo iugum Christi suauis est
& onus eius leue? Et respondendum, qd idem iu-
gum, seu eadem uia incipientibus, imperfectis,
nondum exercitatis, & spiritualis internæque ui-
tæ dulcedinem necdum expertis, est arcta, du-
ra, ac laboriosa: quæ tamen perfectis, uirtuosis,
purgatis, diuinisque uiris, ac feruenter deum a-
mantibus lata est, facilis, atq; dulcissima: ita ut
per eam potius currant, q̄ eant. Vñ uir sanctus
fate-